

N5400-59887

Byfunn fra Søndre gate v/5, Felt R (TA 1970/2), Gbnr. 401/386,
Trondheim K., Trøndelag.

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Ant.
Bakstehelle	8
Beslag	5
Bolle	27
Bolt	1
Bor	1
Bryne	11
Bygningsstein	14
Bøyle	1
Bøtte	1
Båt	1
Båtdel	1
Dekorelement	1
Drikkeglass	9
Fat	5
Flaske	12
Fottøy	622
Fragment	10
Garnfløtt	1
Gryte	10
Hank	1
Horn	2
Håndtak	2
Ildstål	1
Islegg	1
Kam	4
Kar	22
Klesplagg	1
Kniv	2

Gjenstand	Ant.
Kole	2
Kopi	1
Krampe	3
Krukke	2
Kule	1
Kvernstein	1
Lampe	1
Leirkar	723
Lenke	1
Lokk	2
Lysholder	2
Nagle	18
Nøkkel	2
Nål	1
Osteologisk materiale	
- Animal-	2
- Human-	2
- ubestemt	4
Ovn	1
Pinne	5
Pipe	28
Pipehode	1
Pipestilk	14
Planke	1
Plugg	14
Potte	1
Produksjonsavfall	14

Gjenstand	Ant.
Prøve	10
Rem	1
Saks	2
Sjakkell	1
Skje	8
Skive	1
Skål	2
Slagg	2
Slipestein	1
Slire	3
Spade	2
Spann	1
Spiker	23
Spillebrikke	3
Spinnehjul	4
Stein	5
Støpeform	1
Søkke	3
Søm	1
Tekstil	3
Tjor	1
Tønne	6
Ukjent	32
Vabein	1
Vevlodd	3
Vindusglass	17
SUM	1761

Sammendrag materiale:

Materiale	Ant.
Bark/lær	21
Bein	21
Bein/jern	1
Bein/kobber/messing	1
Bergart	17
Botanisk materiale	2
Flint	1
Gips (gipskopi)	1
Glass	85
Horn	2
Jern	66
Jern/ kobberlegering	1
Keramikk	716
Keramikk/ Fajanse	13

Materiale	Ant.
Keramikk/ lær	23
Keramikk/ Porselen	17
Kleber	22
Kork/ Lær	8
Leire	1
Lær	623
Lær/ Tre	1
Messing/tre	1
Organisk materiale	1
Organisk materiale/torv	1
Pipeleire	15
Skifer	3
Skjell	1

Materiale	Ant.
Slagg	2
Tegl	14
Tekstil	3
Tre	59
Ukjent	18
Sum	1761

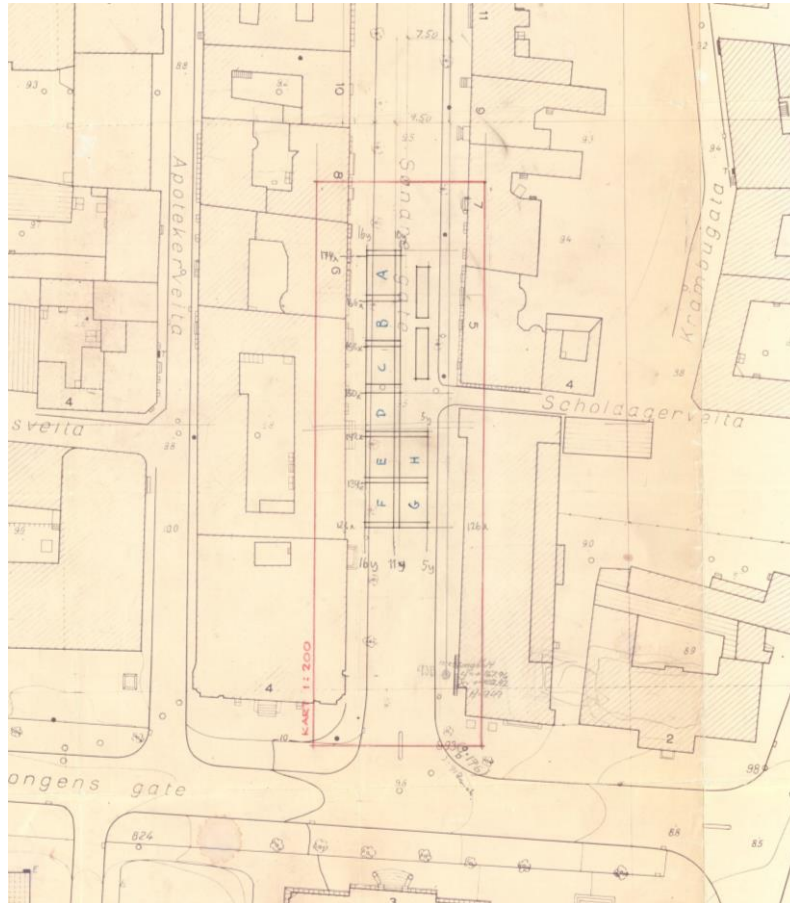
Funnomstendigheter:

F. ved arkeologisk undersøkelse av eksisterende gateløp i forbindelse med en gateomlegging i Søndre gate, Trondheim. Kommunens arbeid ble stoppet da bulldoserne gravde dypt nok til å støte på tykke kulturlag, samt rester av trekonstruksjoner. En arkeologisk undersøkelse ble derfor igangsatt, ledet av Øivind Lunde fra Riksantikvaren.

Utgravningen pågikk fra 01.06.1970 til 08.07.1970. Feltleder var Christopher Harris. Fra undersøkelsen foreligger en innberetning, dagbok og felttegninger. I tillegg ble det i 1971 skrevet en populærvitenskapelig bok parallelt med at utgravningen foregikk; «Byen Under Gatene» av Ulf Moen.

Utgravningsfeltet lå i gateløpet i Søndre gate, mellom Dronningens gate og Kongens gate. Fokusområdet for undersøkelsen var sør for Søndre gate 7 og 8. Sørlig ende av utgravningen var søndre hjørne av Søndre gate 4. Undersøkelsen ble også avgrenset til fortauskanten på hver side av gaten.

Utgravningen ble delt opp i rektangler på omtrent 5x7m, og hvert av disse delfeltene ble navngitt med bokstaver fra A-K. Da utgravningen avsluttet ble delfelt E, F, G og H dekket til med plast og sand. Disse feltene ble gravd ut året etterpå som deler av felt S (TA 1971/1).



Figur 1: Oversiktskart over felt R med markerte delfelt.

Resultater

Ved oppstart hadde kulturlagene blitt fjernet ned til undergrunnen på store deler av feltet. Det ble derfor laget et «østre snitt» og et «vestre snitt» mot fortauskantene, og stratigrafien her ble dokumentert med beskrivelse, tegning og foto.

Innenfor delfelt A-B ble det funnet bygninger, deriblant et laftet hjørne, stolper i varierende størrelse, en brent, kollapset flettverkskonstruksjon, en brønn samt en steinkonstruksjon med en stolpe. I brønnen ble det funnet en død katt som trolig døde i brønnen under bybrannen i 1681. I nedre del av stratigrafien ble det funnet to brannlag, omtrent 40-60cm over undergrunn.

Mye av delfelt C-D var forstyrret grunnet en vannkum og kloakkgrøfter, men her ble det blant annet funnet en trekjeller konstruert av stående treverk. Keramikk daterer kjelleren til 1600-tallet. I forstyrret løsmasse ble det funnet keramikk fra middelalder, samt humanosteologisk materiale.

På delfeltene E, F, G og H hadde gravemaskinene fjernet masse ned til omtrent 1m dybde. Det ble funnet trekonstruksjoner i alle grøftene, samt tre moderne forstyrrelser i form av to vannrør og et gassrør.

Også på felt J-K hadde bulldosere fjernet noe av kulturlagene. Det ble det funnet en øst-vest orientert palisade av stolper, og stratigrafien på hver side av palisaden var ulik. På felt K ble det funnet en trekonstruksjon; et rom i en laftet bygning. To gjenstander med dekor tolket som Urnesstil ble også funnet her; en skje (N5564) og en planke (N5762). Det har blitt laget en gipskopi av sistnevnte (N5763).

Dateringer:

En C-14 datering av en nagle fra gulvet i bygningen i delfelt K, daterer bygningen til 780 +/- 80 e.kr., men i sin innberetning anslår Christopher Harris at denne dateringen er om lag 100år feil, bl.a. av tekniske grunner. Feltleder skriver også at treverket fra naglen kan være gjenbrukt og bygningen dermed kan ha en senere datering enn naglen. Bygningen tolkes til å stamme fra omtrent 900 e.kr. Feltleder understreker viktigheten med ytterligere C14-dateringer for å kunne anslå en sikrere datering.

Brannlagene i delfelt A-B er tolket til å stamme fra perioden mellom 1100-1250 AD.

Brønnen i delfelt A og trekjelleren i delfeltene C og D er assosiert til perioden like før bybrannen i 1681 (Hornemannbrannen). Keramikk fra brønnen samsvarer med funn fra «Løveapoteket» (funnet i 1916). Brønnen har blitt tolket til å samsvare med apotekets periode (etablert 1661, brant ned i 1681). Westerwald-keramikk fra trekjelleren har blitt datert til 1600-tallet. Kjelleren brant i 1651 og 1681.

Det ble også funnet vannrør av tre som ble lagt ned i 1775-1777, og er synlige på kart fra 1777.

De yngste funnene i området var et gassrør, en vannkum og flere kloakkgrøfter. Samtlige dateres til etter 1850.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 7034371, Ø: 569868.

Funnår: 1970.

Litteratur:

Harris, C. (1970). *Innberetning om utgravningene i Søndre gate, Trondheim. 1. juni – 8. juli 1970.*

Long, C.D. (1975): Excavations in the Medieval City of Trondheim, Norway. I *Medieval Archaeology*, 1975 (nr. 19).

Moen, U. (1971). *Byen under gaten.* Trondheim: Adresseavisens forlag.